

Njësia EF6: Trajnim: Apliko teknikat e ndezjes së bimësisë

Hyrje:

Këto materiale trajnimi mbështesin standardin e kompetencave EuroFire niveli 2 **EF6 Apliko teknikat e ndezjes së bimësisë**.

Ky dokument është për njerëzit që janë të detyruar të përdorin pajisje ndezëse të operuara me dorë për djegien e karburanteve të bimësisë. Është për situatat ku: operacioni i ndezjes është i thjeshtë, niveli i rrezikut, kompleksiteti dhe sjellja nga zjarri është i ulët dhe operatori është nën mbikëqyrje të drejtpërdrejtë.

Teknikat e ndezjes ka të ngjarë të jenë një aktivitet i rregulluar. Të gjitha ligjet kombëtare dhe lokale që kanë të bëjnë me teknikat e ndezjes duhet të ndiqen. Përveç kësaj, pronarët lokalë të tokës mund të kenë nevojë të konsultohen ose të japin miratimin e tyre para se të bëhet ndezja.

Trajnimi për këtë njësi mund të jepet nëpërmjet një kombinimi të trajnimit formal, mentorimit dhe tranim personal (coaching). Vetë-mësimi duhet të kufizohet në njohuritë dhe të kuptuarit e materialit dhe jo aplikimit praktik, i cili duhet të kryhet vetëm nën mbikëqyrje të drejtpërdrejtë.

Orët nominale/notionale/të udhëzuara të mësimit për këtë njësi janë 20 - 30 orë.

Eurofire është një projekt pilot. Materiali i trajnimit do të vlerësohet si pjesë e një procesi në vazhdim. Një formular të komente është përfshirë në faqen e internetit www.euro-fire.eu

Audienca e synuar për këtë material janë njerëzit që punojnë në shërbimet zjarrfikëse, bujqësi, pylltari, menaxhimin e kafshëve për gjueti, aktivitetëve të konservimit, menaxhimin e teritorit dhe rekreacionit dhe që kanë rol në ndihmën me menaxhimin e zjarreve të bimësisë, qoftë në kohë të plotë, apo të pjeshme.

Marrëdhëniet me EuroFire standardet e kompetencave dhe menaxhimin e rrezikut

Duke iu referuar EuroFire standardeve të kompetencave duhet bërë për të kuptuar gamën e plotë të rezultateve të pritshme të mësimit. Seksionet e standardeve janë: titulli i njësisë,

titulli i elementit(s), rreth kësaj njësie, fjalët dhe frazat kyçe, çfarë duhet të jeni në gjendje të bëni, ky element mbulon dhe çfarë duhet të dini dhe kuptoni.

Materialet mbështetëse për të gjitha EuroFire standardet e kompetencave janë projektuar për të mbështetur një qasje fleksibël në dhënien e trajnimit. Ato mund të përshtaten ose të modifikohen për t'iu përshtatur një audience të caktuar të synuar. Materiali mësimor për këtë njësi duhet të përdoret me materialet mbështetëse për njësitë e tjera për të siguruar që të gjitha rezultatet e mësimit në standardet të mbulohen.

Ka direktiva të ndryshme të sigurisë të Bashkimit Evropian të cilat janë miratuar si legjislacion specifik për shëndetin dhe sigurinë në çdo vend të BE-së. Ky legjislacion është hartuar për të përmirësuar sigurinë dhe shëndetin në vendin e punës dhe për të zvogëluar aksidentet dhe sëmundjet e lidhura me punën. Të gjitha ligjet e nevojshme të sigurisë, politikat dhe procedurat e menaxhimit të rrezikut, për vendndodhjen, agjencinë apo organizatën tuaj duhet të ndiqen.

Të mësuarit përgatitor (parakusht) :

- EF 1 - Siguroh që veprimet tuaja në vendin e punës të zjarrit të bimbësisë të zvogëlojnë rreziqet për veten dhe për të tjerët
- EF 2 - Zbato teknikat dhe taktikat për të kontrolluar zjarrin e bimbësisë

Mësimi komplementar (bashkangjitur):

- EF 3 - Komunikoj brenda një ekipi dhe me mbikëqyrësit në zjarret e bimbësisë
- EF 4 - Apliko mjete dore për të kontrolluar zjarret e bimbësisë
- EF 5 - Kontrollon zjarret e bimbësisë duke përdorur ujë të pompuar

Objektivat e mësimit:

Në përfundim të mësimit duhet të jeni në gjendje të:

1. Përgatit pajisje ndezëse dhe pajisje ndihmëse për përdorim në zjarret e bimbësisë
2. Apliko pajisjet e ndezjes pas planeve të përcaktuara të qitjes

Fjalë kyçe dhe fraza:

Pikë spirance, tejdjegje, djegje shpine, kundërzjarr, linjë kontrolli (linjë zjarri), pishtar rrjedhës, mjedisi i zjarrit, sjellja e zjarrit, përmbajtja e lagështisë së karburantit, ngarkesa e karburantit, lloji i karburantit, modelet e ndezjes, djegje me plan.

Aplikimi:

Teknikat e ndezjes së bimbësisë përdoren në operacionet e mëposhtme të menaxhimit të zjarrit:

- Tejdjegje
- Djegja e shpinës

- Kundërzjarr
- Djegie me plan

Ndezja është një teknikë e thatë e luftimit të zjarrit. Ai shuan një zjarr duke djegur dhe hequr karburantet. Zjarret e ndezura për këtë qëllim duhet të mbahen brenda pragut të kontrollit. d.m.th. sjellja e zjarrit për sa i përket gjatësisë së flakës, shkallës së përhapjes dhe intensitetit të zjarrit duhet të jetë mjaft e ulët për ekipet e shtypjes për t'u përballuar.

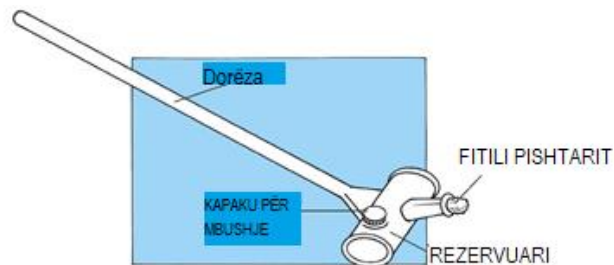
Modeli i ndezjes, plani i qitjes, mund të jetë projektuar për të arritur sjelljen e dëshiruar të zjarrit. Shpesh këto kategorizohen ose në zjarre me intensitet të ulët ose në zjarre me intensitet të lartë. Kjo ndodh shpesh duke zvogëluar ose rritur ndikimin e: karburanteve, erës, pjerrësisë ose aspektit mbi intensitetin e zjarrit dhe shkallën e përhapjes.

1. Përgatit pajisje ndezëse dhe pajisje ndihmëse për përdorim në zjarret e bimësisë

Pajisjet e ndezjes:

Këto janë mjete që përdoren për të ndezur zjarrin, qoftë për djegien, djegien e shpinës, kundërzjarr ose djegie me plan. Çdo mjet ka avantazhe dhe disavantazhe.

Djegës dizel

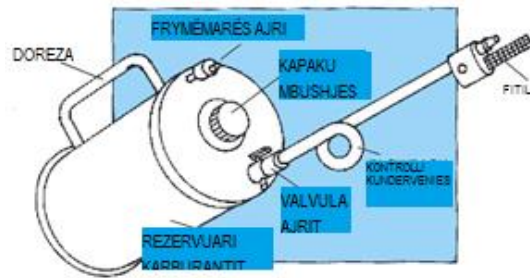
Ilustrimi 1.1 Djegës dizel

Pajisja me fitil diesel është një mjet i thjeshtë. Përbëhet nga dy pjesë kryesore:

Djegës Ku karburanti dizel rrjedh përmes një fitili dhe digjet në majë
 Rezervuari Një cilindër metalik me dorezë dhe kapak mbushës

Karburanti që përdor kjo pajisje është dizeli. Pajisja prodhon një flakë të ulët që është e përshtatshme për ndezjen pikash në karburantet e thata. Pajisja duhet të mbushet në një pozicion të drejtë me një inkë ose grykë dhe çdo derdhje të fshihet para përdorimit. Duhet shmangët nxehtësia e drejtpërdrejtë në rezervuar ose në kontejnerin me naftën rezervë.

Pishtari rrjedhës

Ilustrimi 1.2 Pishtari rrjedhës

Pishtari rrjedhës është një nga pajisjet e ndezjes më të përdorura. Përbëhet nga tre pjesë kryesore:

- Djegës Ku karburanti del nga një grykë mbi material që e lejon atë të digjet në ndonjë formë fitili
- Grykë Një pjesë e tubit metalik me një seksion të ngjeshur që parandalon një kundërvënie të flakës të mbështesë grykën nga karburanti që digjet në majë të grykës
- Rezervuar Një cilindër metalik me dorezë, kapak mbushës dhe ventilator ajri

Pishtari rrjedhës përdor një përzierje të karburanteve me naftë dhe benzinë. Vajguri mund të përdoret në vend të dizelit. Pishtari rrjedhës mund të ndezë lëndë djegëse më të lagështa ose si ndezje pikë zjarri ose vija. Është një mjet fleksibël që mund të krijojë shumicën e modeleve të ndezjes.

Raportet e preferuara të përzierjes së dizelit me benzinën janë:

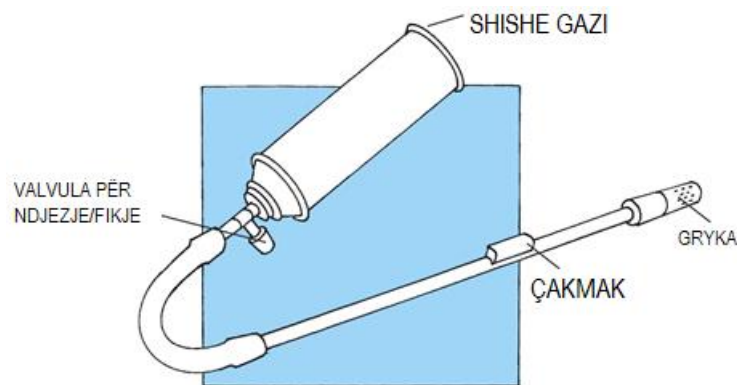
- Karburantet të thata 4:1 (raporti normal)
- Karburantet e lagështa 3:1

Karburanti / Ri-ushqyerja e pishtarit rrjedhës:

1. Nëse është e nevojshme, lejojeni pajisjen të ftohet para se të furnizohet me karburant.
2. Avulli nga benzina janë të padukshme dhe mund të udhëtojnë në distanca të konsiderueshme nga vendet e derdhjes ose të karburantit. Mbani një distancë të sigurt nga zjarri dhe burime të tjera ndezjeje në çdo kohë.
3. Para-përziene karburantin në raportin e kërkuar dhe ruajeni në një enë të shënuar në mënyrë të përshtatshme.
4. Mbusheni pishtarit rrjedhës në rreth 3/4 plot duke përdorur karburantin e parapërzier nëpërmjet një inke ose gryke për të minimizuar derdhjen. Fshini çdo derdhje para përdorimit.

5. Poziciononi grëkën e pishtarit rrjedhës në mënyrë që laku të përballet nga jashtë dorezës.
6. Zëvendësoni kapakët e karburantit në mënyrë të sigurtë pas mbushjes. Sigurohuni që unaza e vulës ose unaza 'O' të jetë e sigurt në vend. Fshini çdo karburant që është derdhur para ndezjes.
7. Mos e lini karburantin të kontaktojë lëkurën. Nëse karburanti futet në sy lahuni menjëherë me ujë steril dhe kërkonti këshilla mjekësore sa më shpejt që të jetë e mundur.

Djegës gazi

Ilustrimi 1.3 Djegës gazi

Djegësi i gazit me presion LPG përbëhet nga tre pjesë kryesore:

Gryka Tub metalik me unazë në fund për të drejtuar gazrat e djegies

Çakmak Pajisja për ndezje

Shishe gazi Kontejneri i gazit LPG të presuar

Djegësi i gazit konsiderohet të jetë një pajisje e pastër që është e dobishme për ndezjen e pika zjarreve. Megjithatë kujdesi është i nevojshëm për të mos lejuar që kontejneri të dëmtohet, të shpohet ose të nxehet dhe udhëzimet e prodhuesit duhet të ndiqen në çdo kohë.

Transporti dhe magazinimi i aparateve të ndezjes dhe karburantit rezervë:

1. Pishtarët rrjedhës duhet të kenë të gjitha ventilatorët dhe valvulat e karburantit të fikur dhe fitilin e ndezjes të fiket.
2. Pishtarët rrjedhës dhe pajisjet me fitil diesel duhet të ruhen dhe të transportohen në një pozicion të drejtë për të shmangur derdhjen.

3. Djegësit e gazit dhe shishet e gazit duhet të sigurohen në një pozicion të sigurt përpara se kontejnerët e transportit dhe gazit bosh të hidhen në mënyrë të sigurtë dhe sipas udhëzimeve të prodhuesit.
4. Kontejnerët me karburant duhet të projektohen dhe të miratohen për përdorim me benzinë ose naftë. Ato duhet të jenë në gjendje të shëndoshë, të etiketuara qartë dhe të kenë kapakë të përshtatshëm në mënyrë të sigurt.
5. Ruajeni karburantin një distancë larg zjarrit për të shmangur ndezjen e avullit. Zgjidh një vend të hijezuar nga drita e drejtpërdrejtë e diellit dhe larg rrjedhave ujore dhe kanaleve kulluese.

Pajisje mbrojtëse personale (PMP)

Pajisjet mbrojtëse personale që kërkon një person që kryen ndezjen përshkruhen në modulën e trajnimit **EF1 Siguro që veprimet tuaja në vendin e punës së zjarrit të bimisë të zvogëlojnë rreziqet për veten dhe të tjerët.**

Ilustrimi 1.4 Pajisje mbrojtëse personale

Procesi i ndezjes dhe shuarjes për pishtarin rrjedhës dhe djegësin e dizelit:

1. Drejtojeni fitilin drejt tokës ku do të bëhet ndezja fillestare. Kjo mund të jetë në një pikë spirance ose në karburantet që do të digjen.
2. Lejoni që karburanti të futet në fitil, me një pishtar rrjedhës ventilatorin e ajrit dhe çdo rubinetë duhet të hapet mjaftueshëm për të siguruar karburant.
3. Ndizeni fitilin e tretur me një shkrepëse ose çakmak. Fitili tani duhet të mbahet i lehtë si një dritë pilot.

4. Kontrolloni rrjedhjen e përzierjes së dizelit/benzinës në fitil dhe në bimësinë për t'u ndezur. Rregulloni rrjedhën e përzierjes duke përdorur valvulën, rubinetat ose ventilatorët e ajri sipas nevojës.
5. Zgjidhni karburantet e specifikuara në planin e qitjes dhe ndizini ato, ndërsa sigurohuni që karburantet e tjera të mos ndizen.
6. Pasi ndezja të përfundojë me kujdes vendoseni pajisjen drejt, mbyllni çdo rubinet ose ventilator ajri dhe lejoni që karburanti të digjet poshtë, pastaj fikni dritën pilot, ose me një frymë të mprehtë ose duke "duartrokitur" fitilin me duar me doreza.
7. Mos e shtyni fitilin në tokë për t'u shuar pasi kjo do të dëmtojë djegësin.

Ndezja dhe shuarja e një djegësi gazi

1. Drejtojeni grykën drejt tokës ku do të bëhet ndezja fillestare. Kjo mund të jetë në një pikë spirance ose në karburantet që do të digjen.
2. Hape valvulën e gazit.
3. Shtypni pajisjen e ndezjes.
4. Rregulloni rrjedhën e gazit sipas nevojës.
5. Zgjidhni karburantet e specifikuara në planin e qitjes dhe ndizini ato, ndërsa sigurohuni që karburantet e tjera të mos ndizen.
6. Pasi të përfundojë ndezja, mbajeni pajisjen fort me grykën larg karburanteve, njerëzve apo pajisjeve, mbyllni valvulën e gazit dhe lejoni që gazi të digjet.

Aplikimi i ndezjes

Zbatimi me sukses i ndezjes si një teknikë për të shtypur zjarret ose kur përdoret në djegien me plan është kryesisht i varur nga arritja e sjelljes së dëshiruar të zjarrit.

Sjellja e dëshiruar nga zjarri do të jetë një kombinim i ndezjes dhe mbajtjes së një zjarri brenda pragut që burimet e disponueshme të shuarjes së zjarrit mund të kontrollojnë.

Siç përshkruhet në materijalin trajnues **EF 2 Apliko teknikat dhe taktikat për të kontrolluar sjelljen e zjarrit të bimësisë** sjellja e zjarrit përcaktohet kryesisht nga ndikimi i kombinuar i shumë faktorëve, duke përfshirë ato që lidhen me karburantin, motin dhe topografinë. Këto ndikime në sjelljen e zjarrit zbatohen për zonat e vogla lokale aq sa zbatohen për zonat më të mëdha.

Sjellja e zjarrit në këtë kontekst lidhet me:

- Shkalla e përhapjes
- Gjatësia e flakës dhe intensiteti i zjarrit
- Veprimtaria e pikave të zjarrit

- Koha totale e djegies

Tabela 1: Ndikimi i mjedisit të zjarrit në teknikat e ndezjes.

Faktori i sjelljes së zjarrit	Përshkrimi	Ndikimi
Faktorët e karburantit:		
Lloji	Bar, cultura bujqësore, shkurre, pemë, myshk dhe rrënjë	Potenciali për zjarr në tokë, sipërfaqe dhe kurorë
Sasia	Ton / hektar	Intensiteti i zjarrit
Rregullimi	Të ajrosura dhe të ngritura apo të ngurta dhe në tokë	Shkalla e përhapjes dhe intensiteti i zjarrit, potenciali për tymosje
Lagështia e karburantit	Ku, çfarë dhe si të ndizet	Lagështia e karburantit kontrollon ndezjen, karburantin në dispozicion dhe normën e lëshimit të energjisë
Faktorët e motit:		
Era	Forca dhe drejtimi	Ku të ndizemi, çfarë të shmangim.
Temperatura dhe lagështia relative	Tharja e karburanteve	Koha e ditës/natës më e përshtatshme për ndezje
Stabiliteti atmosferik	Erëra të ndryshueshme	Potenciali për shpërthime
Faktorët topografikë:		
Pjerrësia	Pikat potenciale të ndezjes	Çështje nga pjerrësia e shpatit, maja e shpatit, pjerrësia e mesit dhe fundi i shpatit
Aspekti	Tharja dhe ngrohja e karburanteve	Koha e ditës

Fazat e shuarjes së zjarrit tregojnë se ndezja shpesh përdoren në goditje dhe frenim. Strategjia kryesore e shuarjes së zjarrit ku ndezja përdoret për të arritur goditje janë sulmi paralel dhe indirekt.

Gjatësitë e flakës që mjetet dhe teknikat e ndryshme të shuarjes së zjarrit mund të përballojnë normalisht janë:

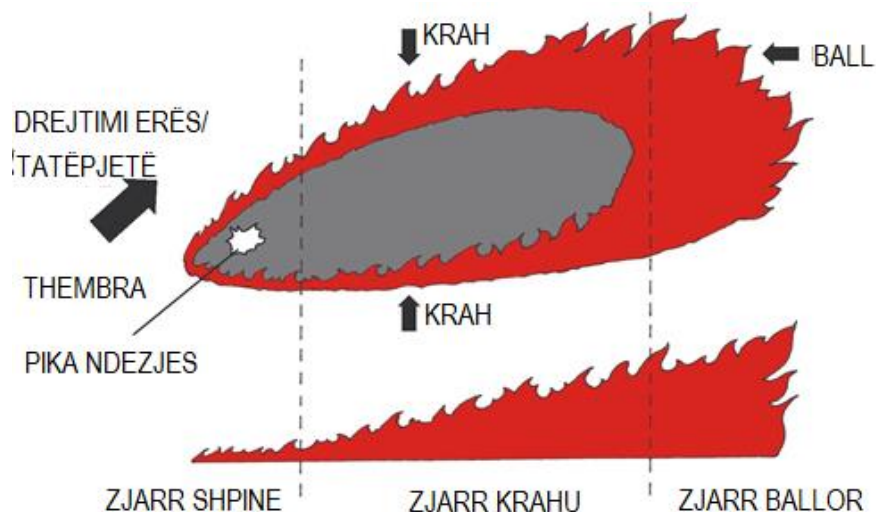
Tabela 2. Marrëdhënia midis rrezikut të zjarrit, gjatësisë së flakës dhe domethënies taktike.

Gjatësia e flakës (m)	Rëndësia
0 - 0.5	Zjarret në përgjithësi vetë-fiken
0.5 - 1.5	Intensiteti i zjarrit i ulët Veglat e dorës mund të përdoren në sulm të drejtpërdrejtë për të kontrolluar zjarrin
1.5 - 2.5	Zjarr tepër intensiv për sulm të drejtpërdrejtë me vegla dore Mund të nevojiten ujë të pompuar ose buldozerë Rekomandohet sulm paralel/në krah
2.5 - 3.5	Zjarr tepër intensiv për sulm të drejtpërdrejtë nga linja e kontrollit Mund të nevojiten rënie me helikopterë dhe aviomjete me krahë të fiksuar Sulm paralel/në krah në varësi të gjatësisë lokale të flakës
3.5 - 8	Zjarr shumë intensiv Djegia në ballë dhe kundër zjarri mund të rrëzojnë zjarrin e ballit Rekomandohet sulm paralel/në krah dhe indirekt në varësi të gjatësisë lokale të flakës
8 m+	Sjellja ekstreme e zjarrit Strategjitë mbrojtëse të rekomanduara

*NB seksioni i theksuar tregon gamën e rrezikut nga zjarri në të cilin përdoren ndonjëherë teknikat e ndezjes.

Këto pragje kontrolli, së bashku me totalin e burimeve në dispozicion, duhet të shqyrtohen përpara se të jepet leja për ndezje.

Për të marrë në konsideratë vendet që ndezja do të përdoret, do të ishte e dobishme një vështrim në formën e një zjarri tipik:

Ilustrimi 2.1 Forma e zjarrit të bimësisë

Diagrami tregon një zjarr tipik nga lart dhe nga ana, ku gjatësia e flakëve ndryshon rreth perimetrin të zjarrit. Kjo formë zjarri është tipike e një zjarri që drejtohet ose nga një erë ose pjerrësi e moderuar. Këto janë shpesh faktorët kryesorë që ndikojnë në sjelljen e zjarrit. Për t'u siguruar që zjarri të qëndrojë brenda pragut të dëshiruar të kontrollit një ose më shumë nga faktorët që kontrollojnë sjelljen e zjarrit mund të ketë nevojë të shmangët ose të hiqet.

Për t'i mbajtur zjarret të vogla dhe brenda pragut të kontrollit ato mund të ndizen: kundrejt erës, tatëpjetë, përtej erës ose pjerrësisë, ose mbahen të vogla. Zjarret mund të ndizen edhe në kohë të ndryshme të ditës në shpate të ndryshme për të kapur ose shmangur diellin (aspektin), ose natën kur është freskët. Llojet e ndryshme të karburantit dhe ngarkesat e karburantit mund të digjen gjithashtu në kohë të ndryshme dhe në mënyra të ndryshme.

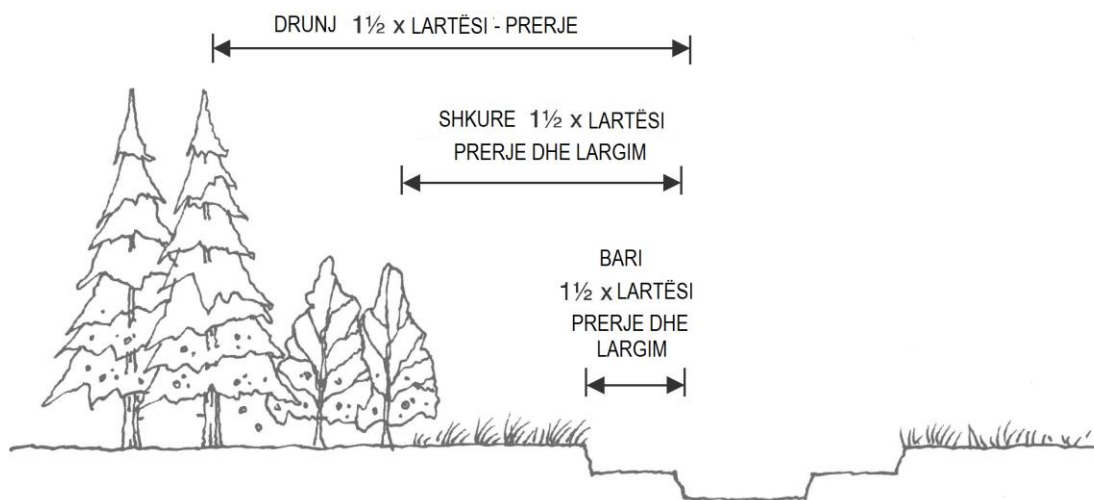
Linjat e kontrollit dhe pikat e spirancës

Informacione të hollësishme mbi linjat e kontrollit mund të gjenden në **EF4 Apliko mjete dore për të kontrolluar zjarret e bimësisë**.

Një pikë spirance është diku që ka pak ose aspak lëndë djegëse që nuk mund të tejkalohej nga zjarri. Pikat e spirancës përdoren për të siguruar linjat e kontrollit. Pikat e ankorimit shpesh janë vendi ku një rrugë ose lumë bashkohet me një linjë kontrolli ose një vijë zjarri. Mund të jetë edhe një zonë shkëmbore, pellg ose ndonjë veçori tjetër pa karburant.

Gjerësia e një linje kontrolli që duhet ndërtuar ndryshon. Kjo mund të jetë për shkak të lartësisë së bimësisë përreth, këndit që një zjarr i afrohet vijës, madhësisë së flakëve ose sasisë së njollave që po ndodh.

Për të ndaluar një zjarr flakëruës ose mbështetës, një linjë kontrolli duhet të jetë 1 1/2 herë më e gjerë se lartësia e bimësisë përreth. Një mënyrë tjetër për ta parë është se vatrat e zjarrit duhet të jenë 2 1/2 herë më të gjera se gjatësia e flakëve.

Ilustrim EF 4 3.4 Gjerësia Fireline në lloje të ndryshme bimësie

Duhet pasur gjithmonë kujdes për të parë për thëngjillet mos kapërcejnë linjat e kontrollit dhe fillimin e pika zjarreve të reja. Është thelbësore që të ketë vëzhgues që vëzhgojnë zjarrin dhe njerëzit që patrollojnë linjat e kontrollit.

Teknikat e ndezjes

Llojet e teknikave të ndezjes që përdoren për të arritur sjelljen e dëshiruar të zjarrit përfshijnë: kundërzjarr, në krah, pikim, shirit dhe shir në ball zjarri. Teknikat e ndezjes funksionojnë në dy nivele. Së pari është zbatimi i teknikës së veti dhe pastaj e dyta si pjesë e një ekipi ose zbatim të një modeli ndezjeje.

Fillimi i procesit dhe gjatë gjithë çdo operacioni ndezjeje është një vlerësim i vazhdueshëm i faktorëve që do të ndikojnë në sjelljen e zjarrit në një vend, veçanërisht era, pjerrësia, karburantet dhe aspekti. A janë këta faktorë që mbështesin sjelljen e mundshme të zjarrit, që ndonjëherë dihet se janë në përputhje, apo po zvogëlojnë sjelljen e zjarrit? A do të ndryshojnë këta faktorë me përparimin e zjarrit apo do të qëndrojnë njësoj?

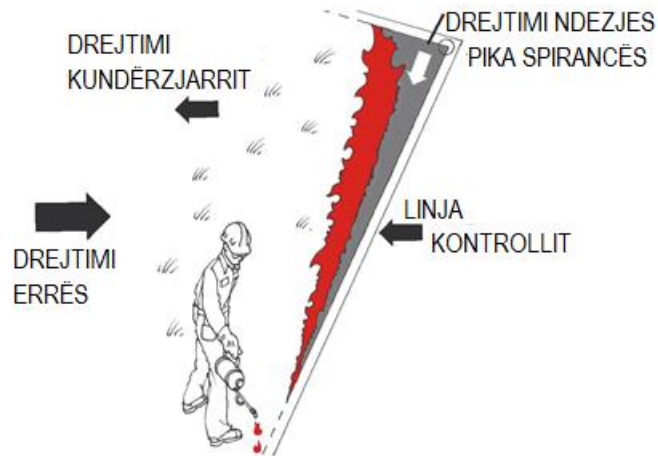
Çdo ndezje duhet të krijojë dhe të mbajë sjelljen e dëshiruar të zjarrit përsa i përket intensitetit të zjarrit dhe ashpërsisë së zjarrit. Me fjalë të tjera, shkalla e pranueshme e përhapjes, gjatësia e flakës dhe konsumi i karburantit. Çdo ndezje mund të ndikojë në këtë ose:

- Ndezje poshtë ose lart pjerrësisë
- Ndezje kundër ose sëbashku erës
- Ndezja e shumë zjarreve të vogla ose më pak zjarreve më të mëdha
- Ndezje në një aspekt të freskët ose në një aspekt më të nxehtë.

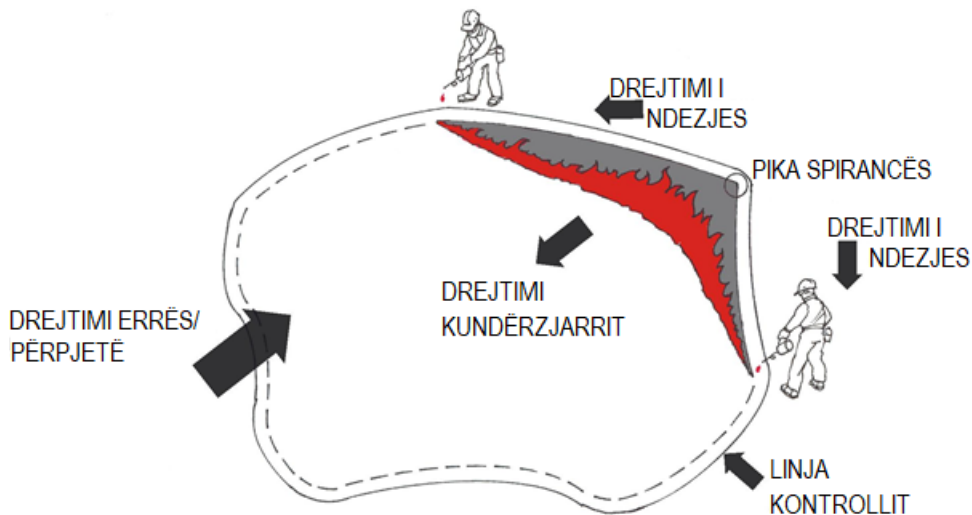
Mjetet e ndezjes që zgjidhen në çdo rast dhe modeli i ndezjes së përdorur do të ndikojnë se sa kohë duhet për të djegur zonën e zgjedhur dhe çfarë intensiteti zjarri do të ndodhë.

Kundërzjarr

Kundërzjarri ndizet ose kundër erës, tatëpjetë ose një kombinimi të të dyjave. Në këtë mënyrë shkalla e përhapjes dhe gjatësia e flakës reduktohet. Me heqjen e ndikimeve të erës dhe pjerrësisë zjarri mund të thuhet se është jashtë përputhjes me faktorët kryesorë që mbështesin sjelljen e zjarrit. Mund të priten zjarre me intensitet të ulët.

Ilustrimi 2.2 Kundërzjarr nga një ndezje e vetme

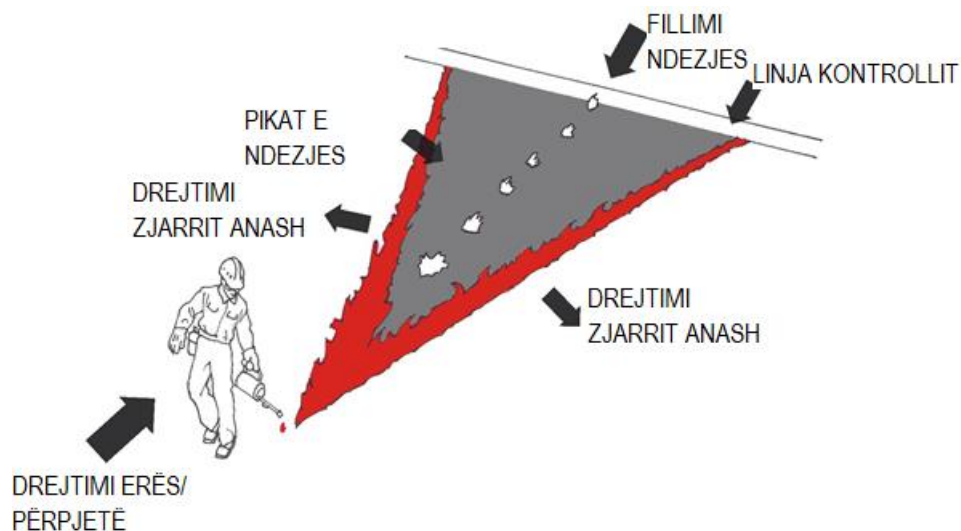

Ilustrimi 2.3 Kundërzjarr me ndezje ekipi

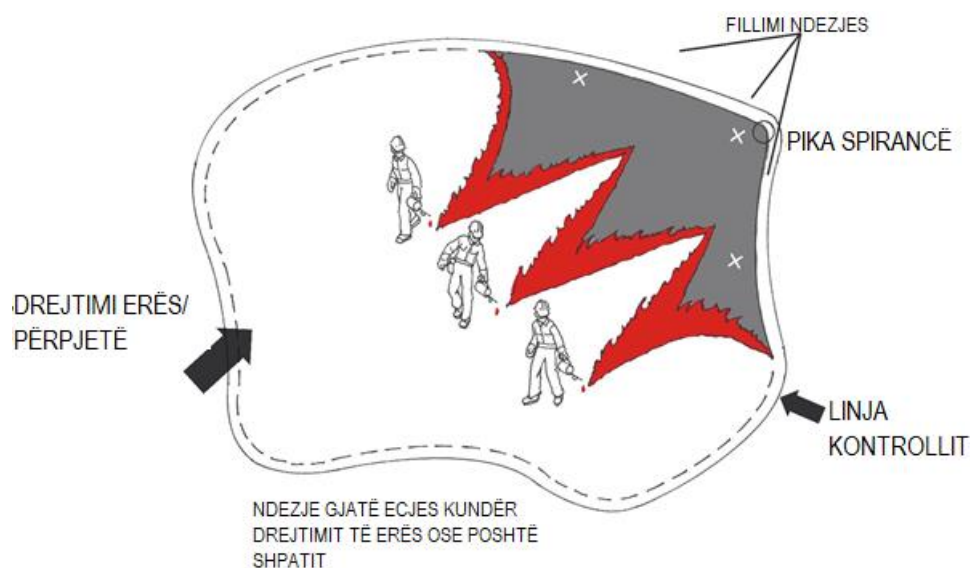
Zjarr krahu

Zjarret kraheve janë ose të ndezura kundër erës ose kundrejt shpatit duke lejuar që zjarri të përhapet anash, ose përtej shpatit. Shkalla e përhapjes dhe gjatësia e flakës do të jetë pak më e lartë se me një kundërzjarr në një situatë të ngjashme pasi faktorët që

mbështesin sjelljen e zjarrit janë më shumë në përputhje. Mund të pritët intensitet i ulët deri në mesatar të zjarrit.

Ilustrimi 2.4 Zjarr anash me një ndezje të vetme

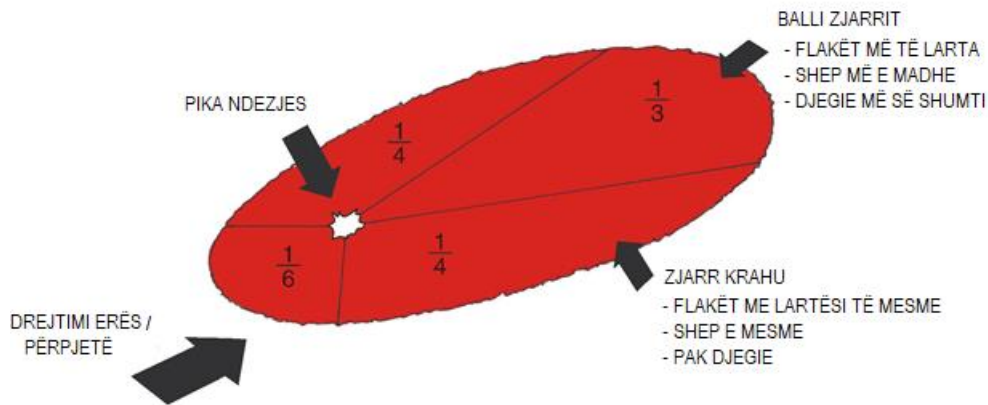
Ilustrimi 2.5 Zjarri anash me ndezje ekipi

Ndezja me pika

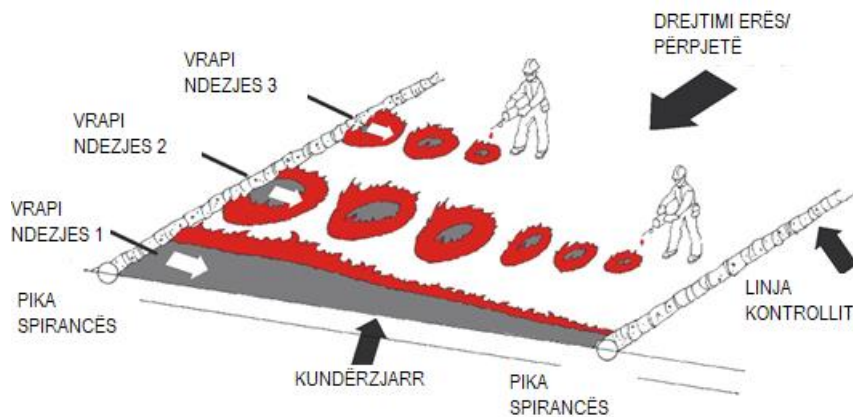
Në periudhën fillestare të përhapjes së zjarrit, nga një pikë ndezjeje, intensiteti i zjarrit prirët të jetë i ulët. Ndezja e shumëfishtë e pikave në një model rrjete mund të përdoret për të zvogëluar intensitetin e zjarrit.

Megjithatë, ku dy zjarre bashkohen me kolonat e kombinuara të konveksionit përforcojnë njëra-tjetrën dhe rrisin intensitetin e zjarrit, duke përfshirë brezin e thëngjillëve dhe

potencialisht me pika zjarret. Kjo njihet si efekti i kryqëzimit. Për të shmangur intensitetin e tepërt të zjarrit dhe për të pikasur nga efekti i kryqëzimit, kërkohet kujdes për hapësirën. Është më mirë të ndezësh më pak pika sesa shumë.

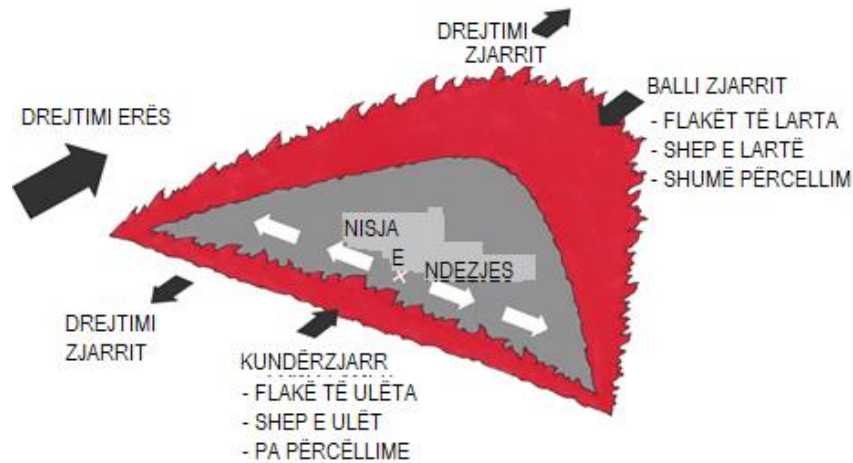
Ilustrimi 2.6 Ndezja nga një pikë e vetme

Ilustrimi 2.7 Ndezja me modelin rrjetë

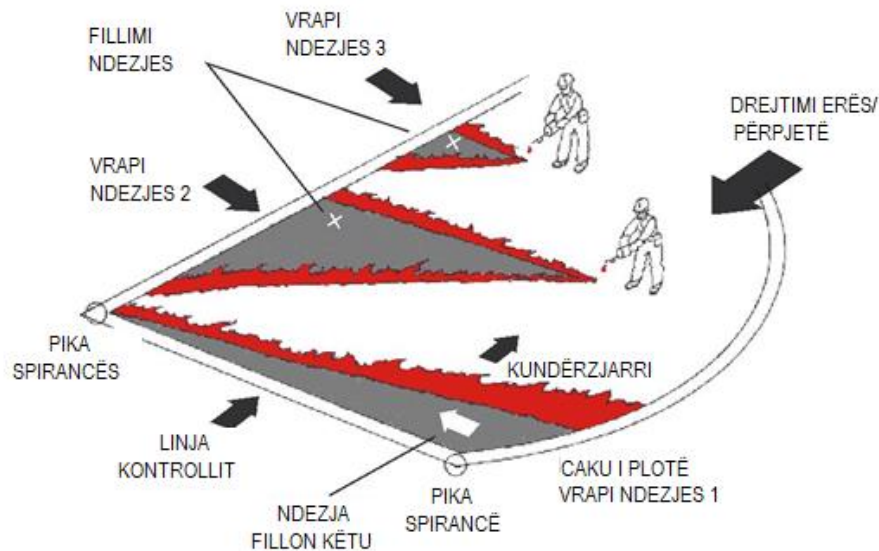
Ndezje shiriti

Ndezja e shiritit është vendi ku ndizen shirita të ngushtë karburanti nëpër erë ose pjerrësisë që lejon zjarre të shkurtra, si zjarre koke. Ndërsa një zjarr koke bëhet më i gjerë, veçanërisht nëse mbështetet nga era ose pjerrësia, gjatësia e flakës dhe shkalla e përhapjes bëhen më të mëdha. Intensiteti i zjarrit kontrollohet edhe nga gjerësia e shiritit që ndizet. Sa më e gjerë të jetë linja e ndezjes, aq më shpejt zjarri do të përshpejtohet.

Ilustrimi 2.8: Ndezja e shiritave

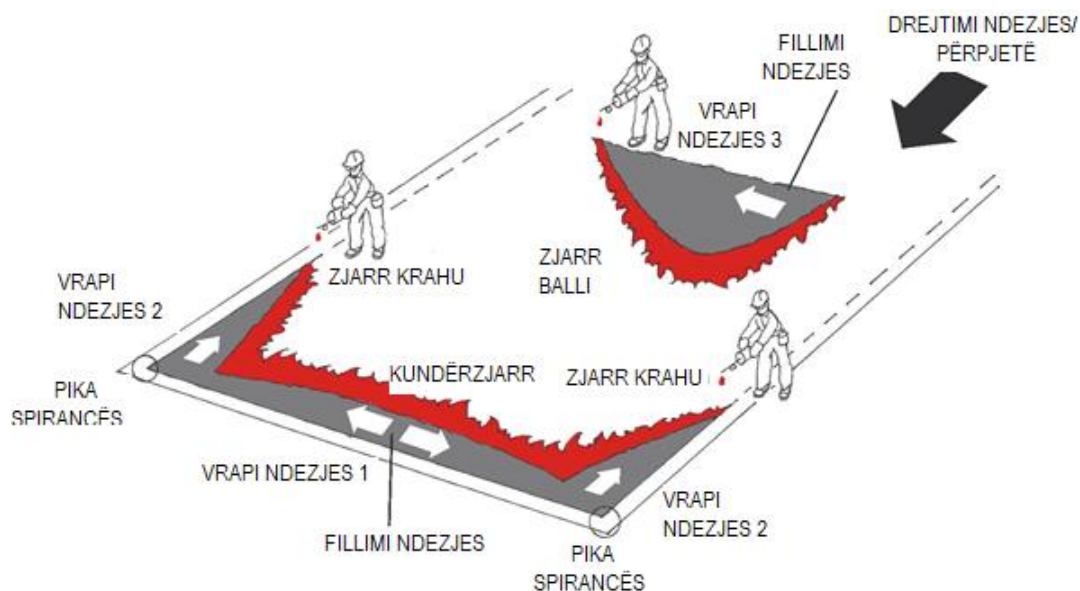
Me ndezjen e shiritave, edhe në distanca të shkurtra, disa nga faktorët që mbështesin sjelljen e zjarrit do të jenë në **përputhje** dhe ka të ngjarë të krijojnë intensitet më i lartë i zjarrit. Me këtë teknikë kërkohet kujdes.

Ilustrimi 2.9 Ndezja e shiritit në ekip

Ndezja e zjarrit të ballit me shirita

Ndezja e zjarrit të ballit me shirita është vendi ku ndizet një linjë karburantesh dhe zjarri lejohet të digjet në drejtim me erën ose pjerrësinë. Përdoret në kushte të këqija djegieje ose për të marrë intensitet të lartë zjarri në kushte të mira djegieje. Operacioni shpesh fillohet me krijimin e një ndërprerje zjarri në fund të pjesës së poshtme të parcelës duke përdorur zjarrin mbështetës. Kjo teknikë ka rrezikun më të lartë të ikjes të zjarrit.

Ilustrimi 2.10: Ndezja e zjarrit të ballit me shirita me ekip

Dallimet midis ndezjes me pika dhe ndezjes së zjarrit të ballit me shirita

Arritja e sjelljes së dëshiruar nga zjarri varet nga zgjedhja si e vendit të duhur për t'u ndezur, ashtu edhe nga lloji dhe modeli i ndezjes.

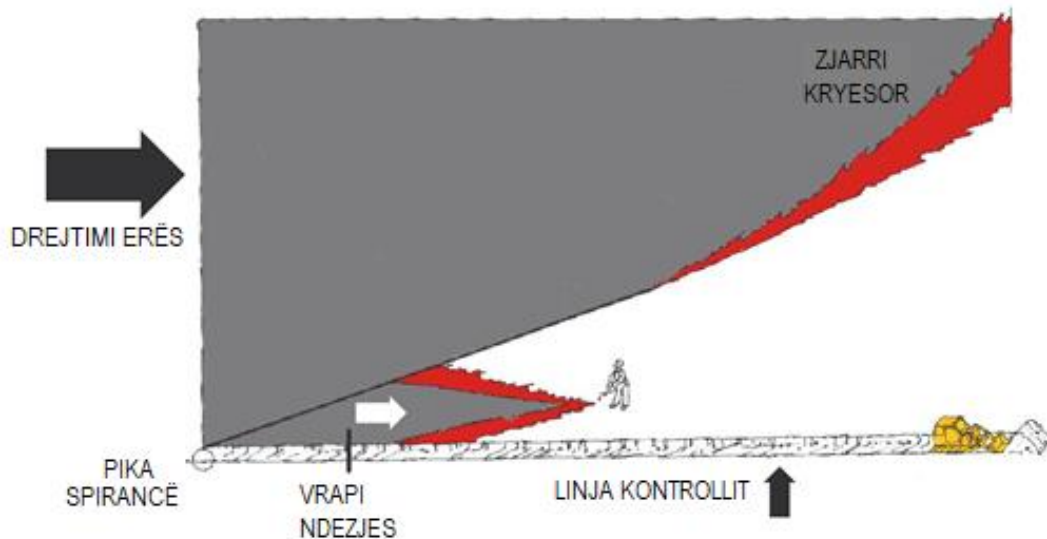
Dallimet në sjelljen e zjarrit që zakonisht gjenden në një ndezje pikësh krahasuar me një ndezje të zjarrit të ballit me shirita ilustrojnë mirë këto dallime.

Sjellja e dëshiruar e zjarrit, qoftë intensiteti i ulët, i moderuar apo i lartë i zjarrit, lëvizja e shpejtë ose lëvizja e ngadaltë do të përcaktojë sasinë e kundërzjarrit, atij anësor apo atij ballor që kërkohen.

Ndezje në sulm paralel – tejdjegje

Ku ka një zjarr të moderuar dhe gjatësitë e flakës janë më të mëdha se 3 metra sulm i drejtpërdrejtë bëhet i vështirë. Është e nevojshme një distancë e shkurtër nga skaji i zjarrit gjatë një sulmi paralel nga një linjë kontrolli.

Shumica e metodave të krijimit të linjave të sigurta të kontrollit janë relativisht të ngadalta dhe sa më e gjerë të jetë linja, aq më e ngadaltë do të jetë shkalla e ndërtimit. Megjithatë, ju mund të ndizni një zjarr anësor apo kundërzjarr, me gjatësi të ulët flakësh, kundër një linje të ngushtë kontrolli. Kjo përshpejton ndërtimin e linjës. Karburanti hiqet midis linjës së kontrollit dhe zjarrit. Kjo teknikë njihet si tejdjegje. Shpesh kryhet si pjesë e një strategjie sulmi paralel.

Ilustrimi 2.11: Tejdjegje në sulmin paralel

Qëllimi kryesor i tejdjegjes është heqja e karburanteve midis zjarrit dhe vijës së zjarrit. Gjithashtu, mund të zvogëlojë kohën e shtypjes, inkorporon pika zjarret në perimetrin e zjarrit dhe zgjeron vijën e zjarrit. Tejdjegjia nganjëherë përdoret për të krijuar një zonë sigurie.

Ashtu si me teknikat e tjera të shuarjes së zjarrit, mënyra më e sigurt për t'iu afruar një zjarri është nga prapa ose nga një pikë ancorimi. Nëse linjat ekzistuese të kontrollit ose linjat e kontrollit të ndërtuara janë në fuqi atëherë operacionet e tejdjegjes mund të fillojnë të zgjerojnë linjën. Duhet të ketë një vëzhgues për të vëzhguar zjarrin ndërsa afrohet dhe njerëzit të patrollojnë dhe kërkojnë zjarre jashtë vijave të kontrollit.

Ndezja në sulm indirekt – kundërzjarr dhe kundërndezje

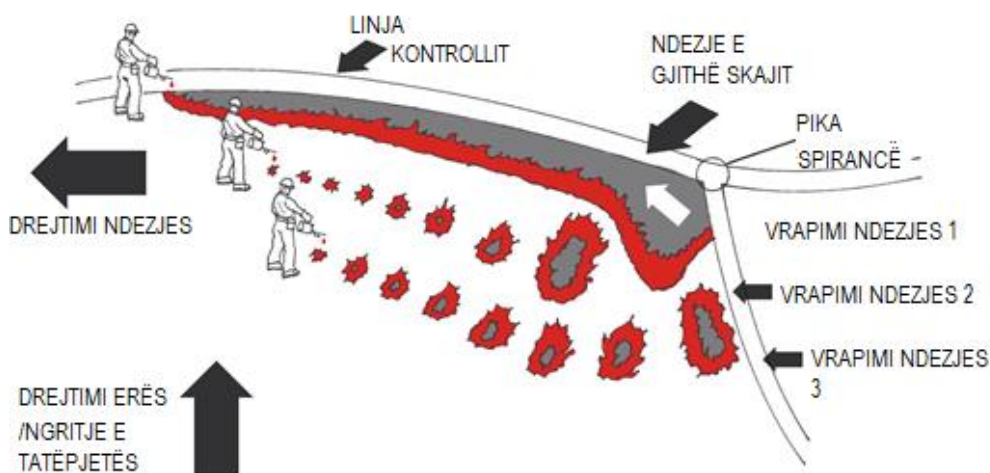
Nëse një zjarr po përhapet me shpejtësi dhe po digjet intensivisht me flakë të mëdha, do të jetë tepër e rrezikshme të afroresh drejtpërdrejt. Gjithashtu një zjarr në një zonë të largët mund të lejohet të digjet pak tokë, ndërkohë është zgjedhur vend më i mirë për të provuar të ndalohet. Në këto raste sulmi indirekt, një distancë e sigurt larg skajit të zjarrit është shpesh metoda më e mirë.

Kundërzjarri:

Komandanti i incidentit ose mbikëqyrësi përgjegjës do të vlerësojë shkallën e përhapjes së zjarrit kryesor dhe do të zgjedhë një vend nga i cili do të fillojë. Vendndodhja e zgjedhur duhet t'i japë ekipit kohë të mjaftueshme për të përfunduar operacionin të kundërzjarrit.

Ndezja duhet të fillojë në pikën e spirancës ose në një pjesë të linjës së kontrollit të karburantit. Zjarri pastaj ndizet përgjatë vijës së kontrollit. Karburanti midis linjës së kontrollit dhe zjarrit digjet gradualisht, zakonisht me një kundërzjarr me intensitet të ulët. Vrapime të mëtejshme ndezjeje mund të bëhen midis linjës së parë të ndezjes dhe zjarrit për të përshpejtuar operacionin.

Në çdo kohë i gjithë personeli i ndezjes duhet të ketë akses në rrugët e arratisjes dhe zonat e sigurisë. Gjithashtu zjarret nuk duhet të ndizen nga lart ose poshtë anëtarëve të tjerë të një ekuipazhi ndezjeje.

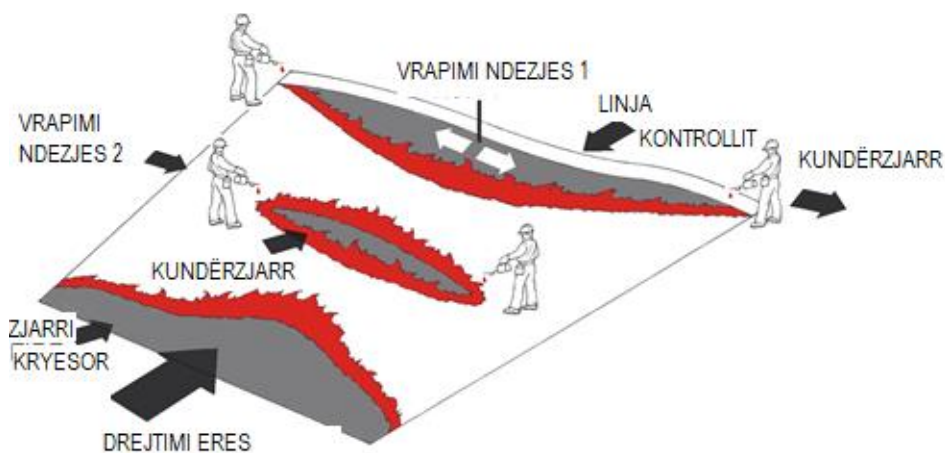

Ilustrimi 2.12 Kundërzjarr

Kundërndezja:

Ngjashëm me një operacion të kundërzjarrit, përveç se ky zjarr ndizet para zjarrit kryesor në mënyrë që hyrjet e ajrit nga zjarri kryesor të shtyjnë të kundërndezjen drejt zjarrit kryesor. Kjo mund të zvogëlojë karburantin në dispozicion të zjarrit kryesor në rrethana të kontrolluara. Kjo taktikë duhet të jetë e programuar mirë dhe e koordinuar me operacione të tjera në zjarr.

Kundërndezja është shpesh një operacion me rrezik të lartë. Mund të jetë e rrezikshme nëse kryhet në kushte të gabuara dhe pa marrë parasysh situatën e përgjithshme të zjarrit. Prandaj ky operacion mund të kryhet vetëm nën mbikëqyrjen e një personi përgjegjës.

Ilustrimi 2.13 Kundërndezje

Personi përgjegjës për zjarrin duhet të japë miratimin për përdorimin e teknikave të ndezjes për të gjitha zjarret dhe operacioni duhet të kryhet nën mbikëqyrje të drejtpërdrejtë.

Djegie me plan

Djegia me plan është aplikimi i planifikuar i zjarrit në kushtet e përcaktuara mjedisore dhe brenda kufijve të përcaktuar, për të arritur objektivat e menaxhimit të karburanteve. Gama e objektivave përfshin:

- Krijim i linjave ndërprerjesh zjarri
- Zvogëlim të ngarkesat e karburantit
- Përmirësimin e habitatit për kafshët e egra
- Hyrje me tokë të re bujqësore
- Përmirësim i kullosave
- Heqja e bimësinë sipërfaqësore dhe shtresën e sipërme të mbeturinave për të ndihmuar rigjenerimin natyror të runjve ose shkurreve.
- Heqja e degëve dhe prerjeve të tjera, pas prerjes së drunjve dhe para se të ri-mbjellet
- Sigurim të një plehërimi natyror të tokës
- Mirëmbajtje të peisazheve kulturore
- Ruajtje të shembujve të sistemeve bujqësore me rëndësi kulturore
- Mbështje për kërkim të zjarreve

Sjellja dhe intensiteti i pritshëm i zjarrit do të manipulohen për të përmbushur objektivat e administrimit të tokës. Ashtu si me teknikat e tjera të ndezjes sjellja e dëshiruar e zjarrit mund të arrihet duke zgjedhur uljen apo rritjen e faktorët që ndikojnë në sjelljen e zjarrit, si dhe modele të ndryshme të ndezjes së zjarrit. Në përgjithësi, kjo do të rezultojë në kategoritë kryesore të djegies si në vijim:

Djegiet me intensitet të ulët:

Normalisht e dëshirueshme ku objektivi është të konsumohet një pjesë e karburantit sipërfaqësor, dhe të ketë pak dëme në bimësinë e mesme dhe mbi kate. Djegie të tilla janë të përshtatshme për programet e reduktimit të rrezikshmërive¹ dhe disa objektivave ekologjike ku vetëm karburantet dhe bimësia e nivelit më të ulët duhet të modifikohen.

Djegie me intensitet të lartë:

Normalisht përdoret aty ku objektivat janë:

- konsumim maksimal i ngarkesa të karburantit

¹ **Shënim:** Në gjuhën shqipe, si dhe në shumë gjuhë tjera, nuk egziston term adekuat për termin “hazard” dhe dallim të tij ndaj termit “risk”. Pasi dallimi është evident dhe i nevojshëm për këtë material edukimi, por në përgjithësi për praktikantët në fushën e zjarreve, në konsulencë me ekspertet e fushës të përkthimit, por edhe profesore nga GFMC dhe RFMC, u vendos që keto 2 terme të mbahen në formen si vijon “en. hazard = shq. rrezikshmëri” dhe “en. risk=shq. rrezik”.

Për detaje të mëtejshme, referohuni në faqen 3 të dokumentit “*Njësisia EF1: Trajnim: Siguro që veprimet tuaja në vendin e punës të zjarrit të bimësisë të zvogëlojnë rreziqet për veten dhe të tjerët.*”

- shkaktim të djegies maksimale të disa specieve të synuara

Shembuj të përdorimit të djegieve me plan me intensitet të lartë janë:

- për të kontrolluar cënimin e shkurreve ose runjve
- për të djegur mbeturinat pas prerjes së drunjve (zvogëlohet rrezikshmëria, nxitet rigjenerimi)
- qëllime të tjera ekologjike (përfitimet e habitatit të florës dhe faunës)

Tabela 3: Përmbledhja e modelit të ndezjes:

Modeli i ndezjes	Karakteristikat	Rrezikshmëria
Kundërzjarr	I ndezur në drejtim të eres ose poshtë shpatit për të krijuar një zjarr të ngadalshëm që lëviz me intensitet të ulët.	Potenciali për ndryshime në drejtimin dhe shpejtësinë e erës, duke krijuar pika zjarre
Sulm anësor	I ndezur në kënde të drejta ndaj erës ose përtej një shpati, intensitet pak më i lartë	Potenciali për ndryshime në drejtimin dhe shpejtësinë e erës, duke krijuar pika zjarre
Pika zjarre	Shpesh i ndezur si një model rrjete, distanca e ndarë do të ndikojë shtrirjen e kundërzjarrit, sulmit nga ana ose ndaj ballit, por edhe disa efekte të kryqëzimit gjithashtu. Hapësira e ngushtë do të japë intensitet më të lartë zjarri dhe paraqitje të pika zjarreve	Potenciali për intensitet të lartë zjarri dhe pika zjarre nga efekti i kryqëzimit
Shirit	Zjarr i ndezur në shirita paralele me vijën e kontrollit. Gjerësia e shiritit kontrollon intensitetin e zjarrit. Mund të përdoret një ekip ndezësish.	Dështimi i komunikimit midis anëtarëve të ekipit. Ndezja del jashtë sinkronizimit.
Shirit në ball zjarri / ndezje në linjë	Përdoret në kushte të këqija djegieje ose për të marrë intensitet të lartë zjarri në kushte të mira djegieje. Shpesh operacioni filloi me djegien e zjarrit duke përdorur kundërzjarrin.	Rritje e rreziqeve të ikjes dhe intensitetit të lartë të zjarrit.

Puna si ekip

Puna me mbikëqyrësin tuaj të ndezjes:

Përdorimi i zjarrit për të luftuar zjarrin ose në djegia me plan ka një element të qenësishëm rreziku. Këto rreziqe reduktohen ndjeshëm nëse operacionet kryhen me një ekip me burime të përshtatshme.

Punë e mirë ekipore do të thotë të punosh për njëri-tjetrin dhe të komunikosh me njëri-tjetrin dhe me mbikëqyrësit, në ndjekje të një objekti të qartë. Informimet e qarta nga drejtuesit e ekipeve janë një pjesë kyçe e suksesit. Të jesh në gjendje të absorbosh shpejt informimet është një aftësi e rëndësishme për njerëzit e përfshirë në operacionet e ndezjes, qofshin ata të cilët në fakt bejnë ndezjen apo si pjesë e ekipeve të shtypjes.

Tabela 4: Një përmbledhje e sugjeruar për informimet për djegiet me plan:

Element	Përshkrimi
1. Situata në përgjithësi	Një vështrim i përgjithshëm i gjeografisë së zonës së përfshirë, parashikimet e motit për periudhën me veçanti për çdo ndryshim të rëndësishëm, vlerësimi aktual dhe i pritshëm i rrezikut nga zjarri, konteksti i operacionit
2. Qëllimi dhe objektivat	Qëllimi i përgjithshëm për ndezjen dhe objektivat më të detajuara.
3. Modeli i ndezjes	Lloji dhe modeli i ndezjes që kërkohet për të arritur objektivat, së bashku me një program të piketave kryesore dhe afateve kohore.
4. Plani i frenimit	Linjat e kontrollit, ekipet e kontrollit, pozicionimi i burimeve, menaxhimi i tymit etj.
5. Detyrat	Detyrat individuale dhe detyrat për ekipet brenda operacionit.
6. Komanda dhe komunikimet	Të gjithë në zonën e zjarrit duhet të dinë se kujt i raportojnë dhe kush janë udhëheqësit. Ata gjithashtu duhet të dinë se cila është metoda e preferuar e komunikimit midis "shokëve", ekipeve dhe si të raportojnë informacionin deri në zinxhirin e menaxhimit.
7. Rrezikshmëria	Theksoni rrezikshmërinë që ka të ngjarë të gjenden në zonë si dhe ato që janë pjesë e operacioneve
8. Zona të sigurta dhe rrugë shpëtimi	Nëse sjellja e zjarrit ndryshon me shpejtësi dhe bëhet e rrezikshme për gjithë personelin duhet të dihen rrugët për në zonat e sigurta
9. Planet për raste të paparashikuara	Veprime rreth: arratisjes (zjarre në mjedise të hapura), aksidente/dëmtime, humbje të komunikimeve, zjarr që arrin piketat etj.

Një tjetër aspekt kyç i punës së ekipit të mirë është gjithmonë të punosh me një "shok", një anëtar tjetër të ekipit. Puna ngushtë me një "shok" ndihmon komunikimin, sigurinë dhe efikasitetin e përgjithshëm në zjarret.

LACES

LACES është një ndihmë kujtuese që përfaqëson:

L	Rojet (ang. Lookouts)
A	Sensibilizim (ang. Awareness)
C	Komunikimet (ang. Communications)
E	Shtigjet e arratisjes (ang. Escape routes)
S	Zonat e sigurisë (ang. Safety zones)

Kur veprohet si pjesë e një ekipi ndezjeje është shumë e rëndësishme që këto udhëzime të ndiqen për të siguruar praktika të sigurta pune.

Kufizime të përgjithshme mjedisore për djegien

Tymi

Tymi do të jetë i pranishëm gjatë operacioneve të ndezjes. Tymi mund t'ju bëjë të çorientuar dhe të hutuar d.m.th. të humbur. Është shumë e rëndësishme të dini se ku jeni në çdo kohë, të njihni rrugët tuaja të arratisjes në çdo kohë dhe të komunikoni vazhdimisht me anëtarët e tjerë të ekipit dhe mbikëqyrësin tuaj.

Tymi nga zjarret me plan ndonjëherë mund të ndikojë në dukshmërinë në rrugët publike aty pranë. Në këto rrugë duhet të vendosen tabela për të informuar trafikun se po bëhet një operacion i djegies.

Tymi mund të jetë gjithashtu një rrezikshmëri i përgjithshëm për shëndetin publik ose irritues, ose një rrezikshmëri për individët me gjendje të caktuara shëndetësore.

Kufizimet ekologjike

Shumë zona ku mund të ndodhin zjarret në mjedise të hapura ose zjarre me plan kanë përcaktim të konzervimit ose habitate për kafshët e egra të rrezikuara. Në këto zona administratorët e tokës duhet të konsultohen për planet e djegies dhe para se të përdoren metoda të papërshtatshme të shuarjes p.sh. koncentrat të shkumës sintetike.

Pikat "Bëj dhe mos bëj" të përgjithëshme për operacionet e ndezjes

- Gjithmonë filloni të ndizni nga një pikë ankorimi ose nga linja e kontrollit të sigurt.
- Sigurohuni që të kuptoni udhëzimet tuaja dhe të jeni të qartë në lidhje me qëllimin e ndezjes, metodat që duhen përdorur, rrezikshmëritë, masat e kontrollit dhe planet e emergjencës.
- Komunikoni me ekipin tuaj, mbikëqyrësin tuaj për çdo ndryshim të sjelljes së zjarrit apo gjëra që nuk punojnë sipas planit
- Digjeni tatëpjetën kur të mundeni.
- Digjeni kundër erës nëse mundeni.
- Filloni në ball, duke punuar poshtë krahëve deri në thembër, nëse mundeni.
- Digjeni nga ana e pasme e kreshtave (jo nga maja) kur të mundeni.

- Digjeni qafën e kodrës njëkohësisht nga të dy drejtimet.
- Rregulloni modelin e ndezjes për t'iu përshtatur situatës.
- Nëse kushtet janë të favorshme, vendos zjarr pa vonesë; më vonë mund të jetë shumë vonë.
- Ndizni pjesë të shkurtra të vijës në mënyrë që nëse keni një problem, të keni shanset më të mira për ta kontrolluar atë.
- Shkalla e ndezjes duhet të jetë në përputhje me aftësinë për ta mbajtur atë. Mos paraqitni më shumë zjarr se sa mund të përballojnë burimet e kontrollit.

Të gjitha djegiet e kontrolluara kërkojnë përgatitjen e vendit para zjarrit si linjat e kontrollit dhe ndërprerjet e zjarrit.

Përndryshe, ato duhet të planifikohen brenda pengesave natyrore të zjarrit.

Referencat:

Australasian Fire Authorities Council Limited. (2005). Respond to wildfire. East Melbourne Victoria: AFAC Limited.

National Rural Fire Authority. (2005). Carry out prescribed burning. Wellington, New Zealand.

Teie, W. C. (2005). Firefighter's handbook on wildland firefighting (Strategy, Tactics, and Safety). Rescue, California, United States of America: Deer Valley Press.

Teie W.C. (1997), Fire officers handbook on wildland firefighting, Rescue, California,

Çdo përpjekje për të siguruar që informacioni më sipër ("Informacioni") të jetë i saktë dhe bazohet në atë që Qendra Globale e Monitorimit të Zjarrit, Shoqata Ndërkombëtare e Shërbimeve të Zjarrit dhe Shpëtimit dhe Iniciativave të Zhvillimit Rural Ltd (së bashku "EuroFire Partners") besohet të jetë praktikë e mirë aktuale sikurse në datën kur ishte përgatitur. Ajo nuk ka për qëllim të jetë e shterur në përmbajtjen e saj dhe është e hapur për rishikim.

Informacioni jepet vetëm për qëllime të përgjithshme informative dhe nuk përbën Informacion mbi të cilin duhet të mbështetet për një qëllim të caktuar. Informacioni është projektuar për t'u përdorur së bashku me rregullat, rregulloret apo rekomandimet e çdo grupi anëtar dhe këshillat e çdo organi profesional përkatës. Është përgjegjësi e individit ose grupit që lexon këtë Informacion për të siguruar që çdo rrezik i rëndësishëm për një aktivitet të caktuar të shqyrtohet plotësisht.

EuroFire Partners dhe punonjësit ose agjentët e tyre përkatës, përjashtojnë përgjegjësinë (në masën maksimale të lejueshme me ligj) për çdo gabim, mosveprim apo deklaram dykuptues që përmban Informacioni dhe për çdo humbje, dëmtim apo shqetësim të pësuar nga çdo person që vepron ose përmbahet nga veprimi si rezultat i mbështetjes në këtë Informacion.

[Informacioni mbrohet nga ligjet e të drejtës së autorit dhe pronësisë intelektuale dhe përveç nëse thuhet shprehimisht ose ndryshe është rënë dakord me shkrim, ju mund ta përdorni dhe kopjoni Informacionin vetëm për përdorim personal, jo-tregtar, subjekt i konfirmimit të duhur.]

Sigurimi i Informacionit dhe përdorimi juaj i të njëjtit do të udhëhiqet dhe do të përliqet në përputhje me ligjet e Skocisë dhe të gjithë përdoruesit e Informacionit i nënshtrohen në mënyrë të parevokueshme juridiksionit të gjykatave skoceze në lidhje me çdo pretendim apo veprim tjetër të lidhur me Informacionin ose përdorimin e tij.

